

**Kuopion kaupungin ja Siilinjärven kunnan vesihuoltojen yhtiöittäminen, yhtiön perustaminen ja Kuopion Vesi Liikelaitoksen lakkauttaminen**

Kuopion kaupunki ja Siilinjärven kunta päättivät aloittaa vuonna 2016 selvityksen vesihuoltoyhteistyön laajentamisesta Kuopion ja Siilinjärven välillä.

Kuopion Vedellä ja Siilinjärven kunnalla on jo nykyisinkin useita sopimuksin sovittuja yhteistyömuotoja, joista tärkeimpiä ovat yhteisesti rakennettu yhdysvesijohto välillä Vuorela-Sorsasalo sekä Kuopion Veden Maaningan alueen jäteveden johtaminen Siilinjärven jätevedenpuhdistamolle.

Selvitystyöhön perustettiin työryhmä, jossa oli molempien kuntien edustajia. Työryhmä selvitti vesihuoltolaitoksien tekniset ja taloudelliset perustiedot. Nykytilakartoituksen jälkeen työryhmä esitti kaupunginhallitukselle, että yhteistyöselvitystyötä jatketaan vuonna 2017 ja tähän työhön otetaan avuksi konsultti. Kuopion kaupunginhallitus päätti 19.12.2016 § 414 jatkaa yhteistyöselvitystä ja sitä koskeva konsulttityö tilattiin tammikuussa 2017 Pöyry Finland Oy:ltä ja selvitys valmistui maaliskuussa 2017.

Konsulttityön tarkoituksena oli selvittää näiden kunnallisten vesihuoltolaitosten yhdistämistä alueelliseksi yhtiöksi. Työ sisälsi nykyisten vesihuoltolaitosten teknisten nykyarvojen määritykset, tulevat investoinnit sisältäen vesihuoltoverkostojen saneeraustarvearvion sekä yhtiöittämisen toteutuksen.

Selvityksen mukaan molempien laitosten taloudellinen tila on hyvä. Molempien verkostojen saneeraustarve on vähäinen ja vesihuoltoverkostot ovat hyvässä kunnossa. Molemmat kykenevät rahoittamaan toimintaansa tulo-rahoituksella. Näin ollen lähtökohdat yhteisen yhtiön perustamiseksi ovat hyvät.

Näiden kahden vesihuoltolaitoksen yhdistäminen alueelliseksi yhtiöksi toisi alueen vesihuoltoon lisää varmuutta sekä teknisesti että taloudellisesti. Koko vesiliiketoiminta olisi yhden toimijan hallinnassa, jolloin vastuurajat olisivat selkeitä. Suurella toimijalla on paremmat resurssit omaisuuden hallintaan ja vesihuollon toimintavarmuuden turvaamiseen, myös häiriötilanteissa. Vesihuoltoverkostot voitaisiin rakentaa toiminnallisista lähtökohdista käsin, eikä kuntarajojen mukaan. Yhteisessä yhtiössä rahoitus olisi varmalla pohjalla, joka mahdollistaisi yhtiön omaisuuden pitkäjänteisen ylläpidon ja kehittämisen samalla kun palvelut asiakkaille olisivat kohtuuhintaiset ja tasapuoliset. Nykypäivänä vesihuoltolaitoksen johtaminen edellyttää kokonaisvaltaista osaamista, jossa yhdistyvät niin taloudellinen, tekninen, organisatorinen, ympäristöllinen kuin asiakkuuksien hallintaan liittyvä osaaminen.

Vesihuoltolaitosten yhdistämisestä on pidetty myös molempien osapuolten yhteinen valtuustoseminaari 12.11.2018, jossa Pöyry Finland Oy:n edustaja esitteli tehtyä selvitystyötä. Seminaarissa käytiin keskustelua ja sovittiin selvitystyön päivittämisestä. Selvitystyön päivityksessä on käytetty vuoden 2018 tilinpäätöksen tietoja.

08.04.2019

Yhtiöittäminen on suunniteltu toteutettavan liiketoimintakaupalla, jossa kauppahinta merkittäisiin osittain osakepääoman merkitsemiseen ja osittain lainasaamiseksi. Yhtiön omistusosuudet jakautuisivat siten, että Kuopion kaupunki omistaisi 84 prosenttia yhtiön osakkeista ja Siilinjärven kunta 16 prosenttia. Yhtiö olisi Kuopion kaupungin tytäryhtiö ja kuuluisi Kuopion kaupunkikonserniin. Yhtiöittämisestä päätettäessä uusi yhtiö aloittaisi toimintansa 1.1.2020. Yhtiöllä olisi asiakkaita noin 119.400 ja se olisi yksi Suomen merkittävimmistä vesihuoltotoimijoista.

Henkilöstö siirtyisi yhtiöön ns. vanhoina työntekijöinä. Yhtiöittämistä on valmisteltu yhteistoiminnassa molempien toimijoiden henkilöstön kanssa. YT-lain mukaiset neuvottelut on pidetty Kuopion Veden ja Siilinjärven kunnan vesihuollon henkilöstöille 11.2.2019. Neuvottelussa todettiin, että henkilöstö ei vastusta yhtiön perustamista.

Yhtiö toimii pääasiassa asemakaavoitetuilla alueilla. Yhtiö sitoutuu suunnittelemaan ja rakentamaan vesihuoltopalvelut Kuopion kaupungin ja Siilinjärven kunnan uusille alueille ja toteuttamaan vesihuoltopalvelujen rakentamisen uudisrakentamiskohteiden katurakentamisen yhteydessä. Yhtiö sitoutuu myötävaikuttamaan osakkaiden yhdyskuntakehitykseen ja osallistumaan osakkaiden uusien alueiden kaavoitukseen. Yhtiö ja sen omistajat seuraavat toiminta-alueiden kehitystä osakaskunnissa ja sekä yhtiöllä että sen omistajilla on oikeus esittää osakkaille tarpeelliset muutokset toiminta-alueeseensa. Kuopion kaupunki ja Siilinjärven kunta päättävät yhtiön toiminta-alueet vesihuoltolain mukaisesti.

Vesihuollon verkostojen rakentamissuunnittelu ja verkostojen rakentaminen vaativat sujuvaa yhteistyötä molempien osakkaiden kanssa.

Osakkaat sitoutuvat ottamaan huomioon vesihuollon toteutettavuuden ja kustannukset alueidensa maankäyttöä suunniteltaessa. Yhtiö toteuttaa lähtökohdaisesti tarvittavat vesihuollon saneeraushankkeet osakkaiden katujen saneerauksien yhteydessä.

Yhtiö perustetaan liiketoimintakaupalla, jossa Kuopion kaupunki ja Siilinjärven kunta myyvät vesihuoltoliiketoimintansa perustettavalle vesihuoltoyhtiölle käyville arvoilla, jotka perustuvat vesihuoltolaitosten teknisiin nykykäyttö-arvoihin. Kaupassa yhtiön omistukseen siirtyy koko vesihuoltoliiketoiminta sekä liiketoimintaan liittyvät laitokset.

Vesihuoltoliiketoimintojen nykyiset ulkoiset velkavastuut jäävät kunnille, jotka saavat niiden hoitamiseksi perustamislainan ja pääomalainan korkoja sekä perustamislainan lyhennyksiä. Vesihuoltolaitosten käyttöpääoma ei siirry yhtiölle, vaan purkautuu kuntiin. Yhtiö nostaa vastaavan määrän enemmän perustamislainaa.

Kaupunki käyttää kauppahintasaatavaa osittain vastaanottavan yhtiön osakepääoman merkitsemiseen (apporttimerkintä). Loppukauppahinta jää kaupungin ja yhtiön väliseksi lainasaamiseksi. Kauppahinnan, apportin ja lainojen lopulliset arvot määräytyvät normaalin käytännön mukaan sen jälkeen, kun tilintarkastaja on vahvistanut Kuopion Vesi-liikelaitoksen taseen 31.12.2019 ja ne perustuvat siirtyvien omaisuus- ja velkaerien kirjanpitoarvoon.

Kauppahintalaina koostuu bullet-muotoisesta pääomalainasta ja perustamislainasta. Pääomalainan suuruus on yhtiölle 50.000.000 € ja sen korko vaihte-

08.04.2019

lee siten, että kolmen ensimmäisen vuoden keskimääräinen tuloutus vastaa nykyistä tasoa. Vuoden 2020 pääomalainan korko on 3,6 % vuoden 2021 4,0 % ja vuoden 2022: 4,3 %. Tämän jälkeen 4,0 %. Pääomalaina erääntyy maksettavaksi v. 2030. Perustamislainan suuruus on yhtiölle 99.096.056 €, korko 3,2 % ja kyseessä 30 vuoden annuiteettilyhenteinen laina, jonka lyhennykset alkavat v. 2021.

Tämän hetken tiedon mukaan liiketoimintakaupasta on arvioitu syntyvän omistajille kirjanpidollista voittoa: vuoden 2018 tilinpäätöslukujen pohjalta laskettuna noin 93 miljoonaa euroa Kuopion kaupungille ja noin 13 miljoonaa euroa Siilinjärven kunnalle.

Verottajalta on 4.5.2018 saatu ennakkopäätös, jonka mukaan osasta kiinteistöjen luovutuksista (muut kuin prosessi- ja laitostilat) on maksettava varainsiirtoveroa, josta vastaa yhtiö. Varainsiirtoveron suuruudeksi on tällä hetkellä arvioitu enimmillään noin 800.000 euroa. Varainsiirtoverosta pyydetään vielä uusi päivitetty lausunto vuoden 2019 aikana.

**Vaikutusten arviointi**

Esitys parantaa yritysten toimintavarmuutta ja tuo ennakoitavuutta aluekehitykseen. Seudullisessa yhtiössä on mahdollista rakentaa vesihuoltoverkostoja niin, että ne turvaavat vesihuollon myös erityistilanteissa. Myös vedenottamoiden riittävyyttä ja sijoitusta voidaan tarkastella alueellisesti toiminnallisista lähtökohdista käsin.

**Liitteet**

- 1 628/2019 Kuopion Vesi Oy perustamissopimus
- 2 628/2019 Kuopion Vesi Oy yhtiöjärjestys
- 3 628/2019 Raportti Kuopio-Siilinjärvi
- 4 628/2019 Kuopion Vesi Oy osakassopimus
- 5 628/2019 Kuopion Vesi Oy apporttiselvitys
- 6 628/2019 Kuopion Vesi Oy apporttiomaisuuden luovutuskirja
- 7 628/2019 Kuopion Vesi Oy liiketoimintakauppakirja

**Viiteaineisto**

- 1 628/2019 Varainsiirtoveron ennakkoratkaisu verohallinto vesiyhtiö

Valmistelija

Kirsi Laamanen

puh. +358 44 718 5351

Pauliina Pietikäinen

puh. +358 44 718 2161

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

**Päätösehdotus**

Kaupunginjohtaja Jarmo Pirhonen

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että

1. Kuopion kaupunki yhdessä Siilinjärven kunnan kanssa perustaa Kuopion Vesi Oy:n ja sijoittaa yhtiön osakepääomaan seuraavasti: Kuopion kaupunki 2.100 euroa ja Siilinjärven kunta 400 euroa,
2. Kuopion Vesi liikelaitoksen liiketoimintakauppa Kuopion Vesi Oy:lle toteutetaan 31.12.2019 siten, että Kuopion Vesi Oy:n liiketoiminta alkaa 1.1.2020,
3. Kuopion kaupunki hyväksyy osaltaan liitteenä olevan perustamissopimuksen, osakassopimuksen, yhtiöjärjestyksen, liiketoiminnan kauppakirjan ja ap-

08.04.2019

porttiomaisuuden luovutuskirjan,

4. kaupunginhallitus valtuutetaan päättämään henkilöstön siirtosopimuksesta ja tekemään mahdollisesti tarvittavia teknisluonteisia muutoksia ja täsmennyksiä perustamissopimukseen, osakassopimukseen, yhtiöjärjestykseen, liiketoiminnan kauppakirjaan ja apportiomaisuuden luovutuskirjaan,

5. kaupunki hyväksyy keskeiset kaupan ehdot seuraavasti: kauppahinta täsmentyy ja on arviolta 172.184.998 euroa, josta 33.600.000 euroa maksetaan Vesi Oy:n liikkeelle laskemilla uusilla osakkeilla, arviolta 17.540.413 euroa Vesi Oy:lle siirrettävällä liittymismaksuvelalla ja noin 42.000.000 euroa konvertoidaan pääomalainaksi ja noin 84.756.585 euroa perustamislainaksi. Perustamislainasta arviolta 5.040.000 euroa jää yhtiön käyttöpääomaksi. Pääomalainan vuotuinen korko on 3,6-4,3 % p.a. ja perustamislainan vuotuinen korko on 3,2 % p.a.,

6. kaupunginhallitus valtuutetaan päättämään tarkemmin lainaehtoista yhdessä Siilinjärven kunnan kanssa ja

7. Kuopion Vesi Liikelaitoksen toiminta lakkautetaan 31.12.2019 ja Kuopion kaupungin hallintosäännöstä kumotaan Kuopion Vesi Liikelaitosta koskevat § 16 ja § 47 Kuopion Vesi Liikelaitoksen vuoden 2019 tilinpäätöksen valmistuttua kuitenkin, viimeistään 1.4.2020 lukien.

## **Päätös**

Merkittiin, että Kuopio Vesi Liikelaitoksen toimitusjohtaja Kirsi Laamanen oli kokouksessa kuultavana asiakohdassa. Laamanen poistui kokouksesta kuulemisen jälkeen.

Keskustelun kuluessa jäsen Minna Reijonen esitti, että päätösehdotus (kohdat 1-7) hylätään. Esitystä ei kannatettu, joten puheenjohtaja totesi esityksen rauenneeksi.

Keskustelun kuluessa puheenjohtaja Antti Kivelä teki päätösehdotuksen loppuun (kohdan 7 jälkeen) seuraavan lausumaehdotuksen: "Kaupunginhallitus katsoo hyväksi, että yhtiön hallituksen paikkajako noudattaa edellisten kuntavaalien mukaista yhteenlaskettua paikkajakaumaa osakaskuntien valtuustoissa". Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti puheenjohtajan tekemän ehdotuksen.

Muilta osin kaupunginhallitus hyväksyi kaupunginjohtajan tekemän päätösehdotuksen.

